

Projectplan inzet testbewijzen

(5)(1)(2e) januari 2021

In onderstaand projectplan wordt in het kort beschreven wat er nodig is om vanaf 1 maart testbewijzen in te kunnen zetten voor de toegang tot voorzieningen in een aantal specifieke sectoren.

Context/probleemstelling

Sinds de verspreiding van het COVID-19 virus in Nederland, neemt het kabinet beperkende maatregelen om verdere verspreiding van het virus zo veel mogelijk te spreiden. Het gaat van maatregelen met weinig tot zeer grote impact op het dagelijkse leven. Tot 9 februari is er sprake van een lockdown waarbij scholen, winkels, culturele instellingen en evenementen gesloten zijn. Bovendien geldt sinds 23 januari een avondklok. Deze beperkende maatregelen zijn noodzakelijk gelet op de algemene gezondheid maar de consensus is ook dat deze maatregelen schadelijk zijn voor de economie en het welzijn van de samenleving. Denk aan kinderen en jongeren die geen fysiek onderwijs kunnen genieten en daarnaast de dagelijkse omgang met leeftijdsgenoten missen, ouderen die aan huis gekluisterd zijn en mensen met weinig sociale contacten. Daarnaast is de schade voor ondernemers en bedrijven, ondanks de financiële steunmaatregelen, groot. De behoefte aan (perspectief op de) heropening van de samenleving is dan ook groot.

Oplossing

1. Het aantal besmettingen loopt zodanig terug dat de samenleving, stap voor stap, weer kan worden heropend door afschaling van de maatregelen (aan de hand van de routekaart).
2. Inzet van sneltesten aan de deur (negatief moeten testen om toegang te krijgen).
3. Inzet van testbewijs (een bewijs van een eerdere negatieve test kunnen laten zien om toegang te krijgen).
4. De vaccinatiegraad is zo hoog dat de samenleving, stap voor stap, weer heropend kan worden.

Dit projectplan gaat over oplossing 3 waarbij er vanzelfsprekend rekening moet worden gehouden met de ontwikkelingen in de andere 3 oplossingsporen. In de praktijk zal de heropening van de samenleving een combinatie zijn van bovenstaande oplossingen.

Eindresultaat

De inzet van testbewijzen om toegang te krijgen tot sociale voorzieningen zoals evenementen, horeca, culturele instellingen en sportlocaties. De inzet van testbewijzen wordt ondersteund door een goed functionerende digitale applicatie (op papier tonen van testbewijs moet ook mogelijk zijn) en er is voldoende testcapaciteit aanwezig om burgers in staat te stellen zich te laten testen met dit doel.

Producten

1. Wetswijziging

MVWS heeft besloten dat er een wetswijziging nodig is om de inzet van testbewijzen in specifieke sectoren en grootschalige pilots mogelijk te maken. WJZ is verantwoordelijk voor dit wetsvoorstel maar beleid zal inbreng moeten leveren voor het wetsvoorstel. Het afwegingskader van de Gezondheidsraad is hiervoor leidend. Voor de verdere invulling en met name de keuze voor de sectoren, is interdepartementaal overleg nodig. De interdepartementale afstemming dient te verlopen via de DOC-ACC-MCC. Wellicht blijkt later dat bij het opstellen van het afwegingskaders ook nog besluitvorming door MT, DG en/of MVWS nodig is.

Bijgevoegd is een eerste voorstel van WJZ waarbij de beleidskeuzen op PM staan. We zullen moeten afspreken wie verantwoordelijk is voor welke PM.

Bijgevoegd is eveneens een overzicht van de stappen die gevolgd moeten worden bij een wetswijziging. De algehele planning en de planning van de wetswijziging moet goed op elkaar worden afgestemd.
2. Ministeriële regeling(en)

Nadat met wetswijziging de legitimatie voor de inzet van testbewijzen is geregeld, dient in een ministeriële regeling de uitwerking per type voorziening te worden geregeld. Verantwoordelijkheid?

3. Pilots

MVWS wil dat in het wetsvoorstel ook de mogelijkheid voor grootschalige pilots wordt opgenomen. MVWS ziet een gefaseerde inzet van testbewijzen voor zich waarbij kan worden aangesloten bij fieldlabs. Hij stelde voor om bij de volgende ronde van fieldlabs de inzet van testbewijzen te gebruiken als ondersteuning. We moeten dus op korte termijn onderzoeken of er nog kan worden aangesloten bij de 4 fieldlabs die starten halverwege februari en onderzoeken of er een volgende ronde van fieldlabs komt, waarbij de inzet van testbewijzen kan worden getest. Als dit niet het geval is, kan er worden onderzocht of er pilots moeten worden opgezet om de inzet van testbewijzen te testen.

4. Digitale applicatie 'Coronatester app'

De inzet van testbewijzen zal moeten worden ondersteund door een digitale applicatie maar het moet ook mogelijk zijn het testbewijs op papier te kunnen tonen. De ontwikkeling van deze applicatie kent een eigen projectstructuur (bouw, aansluiting op andere ICT-structuren, privacy en veiligheid, communicatie met de community, inrichten van een helpdesk) en planning. Beleid zal inbreng moeten geven bij de bouw van de app.

De algehele planning en de planning van de applicatie moet goed op elkaar worden afgestemd.

5. Communicatiestrategie

Om de inzet van testbewijzen te laten slagen, met andere woorden het draagvlak voor de inzet te vergroten, is tijdige en duidelijke communicatie van groot belang. De communicatie ziet op het doel en mogelijkheden van de inzet van testbewijzen. Ook moet er gekeken worden naar de positionering van MVWS. Hiermee hangt samen dat ook rondom de bouw en het gebruik van de app communicatie noodzakelijk is, o.a. met de community.

Randvoorwaarden

Hieronder wordt geschetst welke voorwaarden moeten zijn vervuld, wil de inzet van testbewijzen mogelijk zijn.

1. De inzet van testbewijzen moet een juridische grondslag kennen (WJZ).
2. De testen die worden gebruikt voor het testbewijs moet passend zijn.
3. De inzet van testbewijs moet worden ondersteund door een goed werkende en betrouwbare digitale applicatie maar ook papier beschikbaar zijn (DI).
4. Er moet testcapaciteit beschikbaar zijn voor de inzet van testbewijs (Spoor 2? (5)(1)(2e)?)

Randvoorwaarden 1, 3 en 4 kennen een eigen organisatie, traject en planning, die goed moeten worden afgestemd om voortgang te kunnen maken. Zie ook hierboven onder producten.

Planning

MVWS heeft aangegeven dat hij eind februari/begin maart testbewijzen wil kunnen inzetten ter ondersteuning van fieldlabs. Afgezien van de vraag of de inzet van testbewijzen daadwerkelijk kan gekoppeld aan fieldlabs (of dat er zelfstandige pilots nodig zijn), is het streven om per 1 maart de inzet van testbewijzen mogelijk te maken. Indien er wordt aangesloten op de 4 bestaande fieldlabs is dit dus halverwege februari.

Taakverdeling

- Coördinatie: (5)(1)(2e)
- Opstellen afwegingskader: (5)(1)(2e) en (5)(1)(2e)
- Aansluiting toegangstesten/spoor 2: (5)(1)(2e)
- Aansluiting fieldlabs: (5)(1)(2e) en (5)(1)(2e)
- Digitale applicatie: (5)(1)(2e) en (5)(1)(2e) (afstemming beleid, 5.1.2)
- Testcapaciteit: (5)(1)(2e)
- Wetsvoorstel: (5)(1)(2e)
- Ministeriele regeling: (5)(1)(2e) en (5)(1)(2e)
- Communicatie: (5)(1)(2e)
- Kamerbrief/voorbereiding overleg: (5)(1)(2e)

Voortgang

Het streven is zo veel mogelijk aan te sluiten bij bestaande overleggen.

- Overleg spoor 2 kan worden benut voor afwegingskader, aansluiting op fieldlabs en testcapaciteit.
- Daily stand-up kan worden benut voor *PM* (5)(1)(2e)

Besluitvorming

Besluitvorming vindt plaats via de lijn, waarbij interdepartementaal de DOC-ACC-MCC route wordt gevolgd.

Afwegingskader

De voorwaarden genoemd door de Gezondheidsraad zijn:

- Testbewijzen moeten noodzakelijk en effectief zijn om de samenleving te heropenen en tegelijkertijd virusverspreiding terug te dringen;
- Testbewijzen moeten de minst ingrijpende maatregel zijn om de doelstelling te bereiken;
- Testbewijzen moeten een proportionele maatregel zijn. Dat wil zeggen dat de gevolgen van het moeten kunnen tonen van een testbewijs in verhouding staan tot het doel dat daarmee wordt nagestreefd;
- Potentiële schadelijke effecten van de maatregel moeten worden geminimaliseerd;
- Iedereen moet gelijke (financiële) toegang hebben tot testmogelijkheden en -bewijzen;
- Het beleid mag niet tot discriminatie leiden;
- Er moet zorgvuldig en in overeenstemming met privacywetgeving worden omgegaan met de (bijzondere) persoonsgegevens van de houder van het testbewijs;
- Het beleid moet vanaf het begin periodiek worden gemonitord en geëvalueerd;
- Het beleid moet helder en begrijpelijk worden uitgelegd aan de bevolking.

Hieronder volgen een aantal beleids- en uitvoeringsvraagstukken die bij lange na niet compleet is.

1. Beleidsvraagstukken bij de inzet van testbewijzen

1. In welke gevallen mag een testbewijs worden gevraagd?

Hier kan het advies van de Gezondheidsraad van 14 januari voor worden benut.

MVWS heeft in het overleg van 26 januari aangegeven dat hij testbewijzen wil inzetten bij spoor 2a sociale activiteiten. Het gaat volgens hem om (sport)evenementen, horeca en culturele instellingen. DG vulde daarop aan dat het ook gaan om sportbeoefenaars. MVWS zonder hierbij voorzieningen in spoor 2b en 2c uit, omdat de inzet daar gericht is op de zelforganisatie van deze voorzieningen en de ondersteuning daarvan door de overheid. Het gaat daarmee om onderwijsinstellingen en werkomgeving.

De overige twee voorzieningen in het advies van de GR, zorginstellingen en publieke voorzieningen, zijn niet als zodanig voorbij gekomen in het overleg maar gelet op de hierboven genoemde focus van MVWS ligt het niet voor de hand dat de testbewijzen hiervoor zullen worden ingezet.

2. Vanaf welke leeftijd mag er worden gevraagd om een testbewijs?

Wellicht advies OMT nodig.

3. Wie mag er vragen om een testbewijs? Hoe zit het met misbruik (ivm inrichten van een meldpunt)?

PM

4. Gelden er nog andere ondersteunende maatregelen bij de inzet van een testbewijs?

MVWS heeft besloten dat, gezien de huidige epidemiologische situatie en de onzekerheid over de Britse en andere varianten van het virus, bij de inzet van testbewijzen de basismaatregelen in acht moeten worden genomen. Op termijn is het denkbaar om met testen meer ruimte te creëren als de epidemiologische situatie en de vaccinatiegraad dat toelaten door ook in gecontroleerde settings de 1,5 meter los te laten.

5. Moeten er vooraf pilots komen om de inzet van testbewijzen te onderzoeken?

PM

6. De inzet van een testbewijs kan leiden tot een impliciete testplicht. Hoe gaan we hier mee om?

MVWS heeft ingestemd met de volgende redenering: Anders dan in een eerdere fase van de epidemie werd gedacht, hebben we geleerd dat het bijzonder veel inspanning vergt om het besmettingsniveau omlaag te brengen tot de signaalwaarden behorend bij de lage risiconiveau (waakzaam, zorgelijk). Nu we dit weten is het wenselijk om te bezien of bepaalde maatschappelijke voorzieningen en sectoren gecontroleerd open kunnen gaan of

blijven bij hogere risiconiveaus door testbewijzen in te voeren als maatregel. Daarnaast geldt dat we te maken hebben gekregen met nieuwe mutaties van het virus die besmettelijker zijn waardoor het bovenstaand nog eens kan worden versterkt. Dit kan een reden zijn om nu wel te kiezen voor een indirecte verplichting tot testen voor bepaalde sectoren.

7. Hoe wordt bij de inzet van testbewijs voorkomen dat de sociale ongelijkheid wordt vergroot?
MVWS heeft aangegeven dat hij een eigen bijdrage verwacht tussen € 5,- en € 10,- waarbij inzichtelijk moet worden gemaakt wat de daadwerkelijke kostprijs is van een test.

Uitvoeringsvraagstukken bij de inzet van testbewijzen

1. Welke testen worden ingezet voor het testbewijs?

Bij de uitwerking dient ook te worden bepaald welke type test gebruikt kunnen worden en welke implicaties het type test heeft. Er wordt bij de ontwikkeling van het toegangstesten binnen spoor 2 gekeken naar de mogelijkheden om onderscheid te maken tussen hoog en laag sensitieve tests. Er zou een risicoprofiel gekoppeld kunnen worden aan een bepaald type activiteit (festival vs museumbezoek vs. theater), waarbij voor de meer risicovolle activiteiten een testbewijs van een hoog sensitieve test wordt gevraagd. Voor minder risicovolle activiteiten (minder beweging, zittend, etc.) zou een testbewijs van een laag sensitieve test als de antigeen mogelijk kunnen volstaan. Hiervoor geldt dat de allocatie en toedeling op regionaal niveau een uitdaging zal vormen. Ook zal advies van het OMT hierover wenselijk zijn.

2. Aan welke voorwaarden moete de technische ondersteuning, de zogenoemde *Coronatester app*, voldoen?

3. Welke testcapaciteit is beschikbaar voor het testbewijs? En vanaf wanneer?

Belangrijk aandachtspunt is dat de vraag naar testbewijzen groter zal zijn dan het aanbod. Testslots zullen gealloceerd moeten worden aan bepaalde doelen, sectoren en/of doelgroepen. Een mogelijkheid zou bijvoorbeeld zijn om een tijdslot te reserveren voor bezoekers van een bepaald regionaal evenement met een vergunning van de veiligheidsregio/burgemeester. Over de samenstelling van doelen en/of doelgroepen zal interdepartementaal overleg plaats vinden, waarbij wordt aangesloten bij de Routekaart voor afschaling van maatregelen.